regizorale, de alternare a momentelor de haz cu cele de neliniște și emoție. Bun travaliu de teatru psihologic. Și totuși...

Și totuși, de ce a simțit regizorul nevoia de a adăuga relației organice, verbal-psihologice a personajelor, o ilustrație vizuală ce aduce în scenă, sub forma unor siluete pe un ecran de fundal, cele două personaje despre care se vorbește? N-a avut încredere în puterea de sugestie a textului sau în capacitatea celor două actrițe de a sugera și de a pune astfel în mișcare imaginația spectatorilor? Fapt este că, scrisă pentru două personaje vorbitoare, piesa are, în versiunea reșițeană, patru, dintre care două sunt umbre mute pe un ecran. Vizualizarea folosită de regizor pentru a mări efectul spectacular acționează în sens pleonastic, nestimulativ asupra imaginației spectatorilor.

Altfel, spectacolul se urmărește cu interes și plăcere, datorită jocului bine articulat al celor două actrițe, în scenografia cuminte, adecvată a lui Ion Bobeica, inutil și chiar păgubitor complicată cu ecranul mobil.

Turneul teatrului din Reșița ne-a semnalat existența unui colectiv artistic animat de bune intenții și dotat cu evidente potențe creatoare, meritând a fi consecvent dezvoltate.

MARGARETA BĂRBUȚĂ

UN MUZICAL: STEAUA FĂRĂ NUME

STEAUA FĂRĂ NUME de Mihail Sebastian, musical de compozitorul american David Bishop. Versuri: Vsevolod Ciornei ● TEATRUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU" DIN CHIȘINĂU, Republica Moldova ● Data reprezentației: 19 februarie 1995 ● Regia: Alexandru Vasilache ● Scenografia: Eugen Verebceanu ● Costume: Stela Verebceanu ● Coregrafia: Alexandra Soșnicova ● Maestru de concert: Angela Grigăruță ● Dirijor: Andrei Dimitrovici ● Distribuția: Sandu Leancă (Miroiu), Silvia Luca (Mona), Angela Ciobanu (Domnișoara Cucu), Nicoleta Coltun (Eleva Zamfirescu), Ion Rusu (Grig), Ion Mocanu (Șeful gării), Anatol Durbală (Udrea), Alexandru Decusară (Pascu), Oleg Grudco (Conductorul).

În timp ce filma **Steaua fără nume** la București – în 1965, mi se pare, după un scenariu de Al. Mirodan –, Marina Vlady, interpreta Monei, ne-a spus că, pe măsură ce înaintează cu rolul, îndrăgește tot mai mult piesa. Ceva asemănător declara și regizorul Henri Colpi. Nu m-a surprins, deci, în convorbirea cu David Bishop – autorul partiturii muzicale la aceeași lucrare dramatică, pusă în scenă, acum, ca musical, la Teatrul Național din Chișinău –, când am auzit, din parte-i, că apreciază foarte mult comedia lirică a lui Mihail Sebastian. „E bine scrisă. E interesantă. Are o compoziție minunată. Mă mir că regizorii români care lucrează în Statele Unite, Liviu Ciulei, Andrei Șerban și alții, n-au montat-o până acum în țara mea. Eu o voi face cunoscută unor regizori americani. Sunt convins c-o să le placă."

Pentru moment am fost îndemnat să observ că i-a plăcut „intr-adevăr" lui, celui ce a creat muzica atât de modernă, expresivă, de o factură ce amintește lucrări clasice ale speciei. S-a zămislit o muzică pentru orchestră, soliști, cor și balet, integrată subiectului, punctând fericit intriga, accentuând, prin sonuri potrivite, umorul cald, ironiile acidulate, momentele lirice, melancolia amară, tandrețea, atât de caracteristice scrierii. Muzica nu întrerupe acțiunea, ci o continuă. Și i-a dat posibilitatea regizorului de virtuozitate Alexandru Vasilache să folosească eficient artistic un grup de bărbați și femei care are funcții multiple: ansamblu coral, balet, figurație – în câteva ipostaze. Compoziția cuprinde ample dezvoltări muzicale, contrapunctări subtile, ritmuri sincopate, spirituale expresii sonore ale unor trăsături de caracter ori stări ale eroilor principali. E veselă, poetică, persiflatoare, contemplativă, are tonuri poznașe, altele nostalgice, pasaje dansante inspirate și secvențe evocative ale unor amintiri de demult. Vivacitatea unora e cuceritoare. N-am avut posibilitatea să cercetez știmele, dar sunt convins că aș fi întâlnit, printre imperativele adresate orchestrei, „giocoso" „affrettando", „arioso", „scherzando", „addolorando", „largo", „andantino", corespunzătoare unor cadențări și tonalități decurgând din text și, bineînțeles, din imaginea ce și-a făcut-o regia în raport cu evoluția spectacolului.

O surpriză e modul în care au învățat actorii să solfegieze, să moduleze cantabil rostirile, să danseze. Muzical-coregrafic, montarea e atrăgătoare. E adevărat că farmecul piesei e uneori diminuat de câte un cuplet scris ceva mai grăbit sau desprins de spiritul lucrării. Adausurile acestea sunt mai totdeauna contestabile, pentru că nu pot menține nici temperatura și nici cota originalului. Dar: poetul ce le-a conceput, Vsevolod Ciornei, s-a străduit evident să se apropie de text până la cât o inteligentă pastișă; apoi: s-au pus pe muzică – în chip remarcabil – replici ale piesei, în așa fel încât nimic esențial din lucrare nu se pierde.

Figurația – ca și unii protagoniști – apare din sală, în loji, la balcoane, e mișcată cu vioiciune, își asumă și rolul de comentator; se amestecă în cursul întâmplărilor; are o participare vie la mai tot ce se petrece. Mona e elegantă, misterioasă, sentimentală, reușind să-i mențină rolului o linie fină pe tot parcursul. Silvia Luca e o actriță rasată, de distincție. Miroiu (Sandu Leancă) are unele ezitări, pe care, când le înfrânge, izbutește să ajungă la cota necesară a personajului, mimând, frumos, candoarea. Domnișoara Cucu e de o vervă cuceritoare; posedă un glas autoritar, o mobilitate nimerită și o tristețe finală bine temperată. Nu e adecvată distribuirea lui Ion Rusu – care e plat și mic – în Grig. Au haz Ion Mocanu, un Șef de gară firoscos, dar și mereu amuzat, Anatol Durbală (profesorul Udrea), dinamic, clar. Alexandra Soșnicova, coregrafa, și Andrei Dimitrovici, dirijorul, sunt ajutoare prețioase ale regiei. Decorul, pe turnantă, e simplu și, în bună măsură, eficace: stâlpi roșii, o mare plasă gri, un interior sugerat. Costumele sunt rodul unei fantazări prea căutate. Ele doresc să acrediteze ideea că Miroiu, Udrea și personajele din cor sunt fantaștii orășelului; dar realizarea gândului nu se impune ca atrăgătoare.

Noua creație a tinerei trupe a Teatrului Național „Mihai Eminescu" produce o satisfacție plurală: s-a pus în scenă la Chișinău o piesă românească valoroasă, într-o concepție ce-i potențează calitățile; s-a colaborat remarcabil cu un compozitor american priceput și talentat. S-a adăugat încă un succes unei echipe care, condusă regizoral de Alexandru Vasilache, își reconfirmă reputația dobândită în Republica Moldova, în România și în alte părți ale lumii.

VALENTIN SILVESTRU